

Nro 16.

A' FELS. R. TSÁSZARNAK ÉS A. KIRALYNAK
KEGYELMES ENGEDELMÉBŐL.

*Költ Bétsben Februariusnak 25-dik napján 1794.
esztendőben.*

Szörnyü vér ontást jelentő tsillagzatok.

Hajdan *Róma* akart e' világnak törvényt szabni, most pedig pártos *Frantzia* nemzet, mellynek vólt az *Ézópus* varas-békájának. Azon magas hang, mellyen *Barrere* e' folyó hólnapnak kezdetében beszélt a' N. Gyűlés előtt a' békességnek ajáltatása ellen, eléggé ki nyilatkozattya, melly kevésse gondolkozzék a' közönséges jóra ügyellő commissió, Európa általok meg háborítatott tsendességének vissza izereztetéséről, és hogy hasonló indulattal akarja azon böldegtalan nemzetet bé tölteni. Hallyuk tsak miként

ingerli azon commissiónak szószóllója, a' neve-
 zett *Barrere* a' jelenvalókat más Europai Fejedel-
 mek ellen: Tele vagynak, *úgy mond*, bástyáink,
 és sántzaink ágyúkkal; 15 armádiánk áll a' fegy-
 verben; erősségeink, és váraink izüntelen erőssi-
 tetnek; még is békességről vagyon a' szó. —
 Hogyha a' izabadtságnak és egyenlőségnek igaz
 barátjai vagytok, ojjatok magatokat az illye-
 tén békességnek ajánlásától; azért készülünk oly
 rettentő módon a' hadakozásnak folytatásához,
 mivel állandó békességet akarunk magunknak
 szerezni; ha ellenségeink diadalmaskodnattanak
 vólna rajtunk, most már azon tusakodnának ma-
 gok közt, miként függesztessék fel a' republiká-
 nusokat akasztó fákra. — Minap azt tudakozta
 egy északi hatalmasságnak ügyésze Helvétziá-
 ban lévo követünktől: Kihez keli *úgy mond*, fo-
 lyamodni Frantzia Országban a' békességnek szer-
 zése véget, mellyre amaz illyen vállalt adott:
 100 ezer ügyészeink vagynak *úgy mond*, a' Rajna
 mellett való tabornál, ugyan annyi az északinál,
 égy szóval, 1 millió 200 ezer ügyészeink — fegy-
 veres tárainkban, 's puskaapor toró malmainkban
 készitettek a' békességnek tikkelyei. — Ke-
 vély hangon mondott belzédét a' fegyvert készi-
 tő fabrikáknak tsak nem hitelt felül múltó éjjeli
 nappali foglalatosságaik által kívánta *Barrere* hi-
 telessebbé tenni: Minden nap *úgy mond* 680 pus-
 kák készitetnek *Párisban*, sőt tellyes reménysé-
 günk vagyon az iránt, hogy rövid idő alatt 1000
 darab is fog napjában készitetni; 15 ágyú öntő ke-
 mentzéinkben, 1100 ménkövet húllató szerizámok
 öntetnek egy hólnap alatt — készen lévő pus-
 kaporunk elegendő ugyan a' következő tabo-
 rozásra; hanem fontos fel tételünknek tökéletes-
 ségre lejendő vitetésére még 224 millió font ki-
 vántatik. Mivel az említett öldöklő eszközöknek
 készitetések temérdek fát emésztt meg: ahoz ké-
 pest minden Frantzia Országban lévő erdöket a'
 közönséges haszonra foglaltatta el a' N. Gyűlés,
 az újjonnau fel állitatott salétrom, puskaapor, és

fegyver készítésére ügyelő commissiónak telyes hatalom engedtetett a' szükséges fának vágattatására, mellyre 40 millió livrát adott ki a' belső minister.

Febr. 2 ik napján tartatott ülésben halálos sententziát rendelt az olyan hajós kapitánynak a' N. Gyűlés, a' ki egyggy linea hajót a' süllyedésnek utolsó pontya előtt az ellenségnek fel adánd; ellenben rendkívül való jutalmat ígért annak a' Fr. hadakozó hajónak, a' melly magánál nagyobbat vejénd el az ellenségtől. — Melly bátrakká, vagy inkább minden veszedelmet semmibe hajtókká tegye az illyetén rendkívül való meg jutalmaztatás a' Fr. respublikának hadakozó hajóit, nyilván mutattya e' következő történet. *Jervis* Anglus Admirál 28 linea hajókkal kísérte a' napkeleti Indiákra menő Anglus kereskedő hajókat. — Tudtára adatván e' dolog *Bón St. André* Frantzia Admirálnak, 4 linea hajót, 's éggynéhány fregattát ki indított *Brestből* ellene, és nem gondolván amannak négyszer, vagy ötször is nagyobb erejével, meg támadta, 17 kereskedő hajóit el vette, 5 vagy 6 hajóit pedig úgy ölzve rontotta, hogy allig menekedhetek meg az el süllyedéstől. Ez ugyan ha igaz, történetből meg eshetett, de ha az illyen vakmerőséget többször próbállyák, nem hiszem hogy sokat ditsekedhessenek a' ki menekélével.

Valamiképen a' Frantziák, úgy az ellenek hadakozó hatalmasságok is nagy hadi készületeket tételnek, nemtsak a' szárazon, hanem a' vizen is. A' *Brüsszeli* hadi tanátskozásban az végeztetett el, hogy jövő hólnapnak i.ső napjain ismét el kezdődjön az ellenségeskedés, a' szövetséges Fejedelmeknek hadi seregeik annyira meg fognak kavalléria és ártilléria által öregbitetni, hogy e' nyomban felül müllyák az ellenséget. — A' hadakozásnak módja is meg fog változtatni, annyiban, hogy ennekutánna nem védelmezőképen fogják magokat tartani, hanem hogy ideje

ne lehessen az ellenségnek maga erejének öfzve vonására, mindenütt a' hol találják, meg fogják őket támadni, Kétség kívül leg elsőben is *Rys-selnek* ostromoltatásához kezdenek kórmányozó vezéreink. A' *Maas* vize mellett cantonirozó Cs. Kir. seregek mindenütt bé sántzollyák magokat, hogy ekként illendöképen fogadhassák hivatlan vendégeiket, a' *Frantziákat*. — A' *Namuri* tartományban quártélyozott seregek *Dinantba*, és *Karleroiba* marsiroztak az ottan táborozó seregeknek öregbitésekre; helyettek 4000 Hollándusok mentenek *Lüttichből Namurba*, *Monstól* pedig 3000 *Austriakusok*.

Igen nagy rémulés támadott a' *Poperingeni* lakosok között e' folyó hólnapnak 3-dik napján, fülökbe menvén, hogy 14 ezer patrióták mennének ellenek, és a' kívánt satznak meg nem adatatása miatt tüzet fognának lakó hajlékaikba vetni. Kellettis valaminek lenni a' dologban, mivel mingyárt oda gyüllöttek azon vidéken cantonirozott seregeink, de mivel ki maradtak a' *Frantziák*, ismét vissza tértek előbbi tanyájikra. Az után következett napon 5 major házat gyújtottak fel *Locken* és *Renutere*, *Poperingenhez* 2 mélyföldnire fekvő helységek mellett a' kakasok, melly dolog értékre adatván seregeinknek, üzöbe veték ökemeket, és hogy tromfal üthessék a' tromfot vissza, eggy falujokat meg gyújtották. *Koburg* hertzeg *Brüsszelből Monstba*, *Mack Obester* pedig, a' kit mint esméretes vitézt, tellyes örömmel veték seregeink *Ostendébe* ment, a' honnan a' *Yorki* hertzeggel eggyütt *Londonba* fog utazni, hogy személyesen meg beszélhesse a' jövő táborozásnak folytatására ki tsinált plánumot. — A' *Givetben* öfzve sereglett patriota seregek parantsolatot vetenek a' N. Gyűléstől a' *Lüttichi* és *Namuri* tartományokba való bé tsapásra. — A' Hollándiai örökös Fejedelem ismét *Luttichbe* ment az ott quártélyozott Hollándiai seregek kórmányának kezére lejendő vételére, és kevés napok múlván

közelébb fog a' Frantzia határokhoz menni. Az Austriai Belgyiomban fekvő szövetséges seregekhez naponként, mind több több segítő seregek érkeznek, a' hadi eszközökkel, nevezetesen ágyúkkal, puskaporral, és golyóbisokkal meg terheltett tár szekerek éjjel nappal mennek a' Frantzia határokra.

Nem régiben egy Fr. Nemzeti biztos vitettetett bé fogva *Manheimba*, a' ki is épen abban a' izempillantásban tsípettetett el huzárjaink által, mellyben ekként biztatta a' patrióta katonákat: *Jól vagyon fiaim, semmit se hadjatok a' Németeknek égyebet szemeiknél, hogy azokkal meg sirathassák nyomorúságaikat.*

Trierbe egy Frantzia seb orvos vitettetvén bé a' többi fogoly Frantziákkal égyütt, ekként szóllott a' strázsán lévő Cs. K. tiszthez: *Reménylem, hogy az Ur meg fog engemet a' köz emberektől különböztetni; mellyre amaz így felelt: Hogy kívánhatod azt tőlem, hogy az égyenlőségnek törvényét miattad meg rontsam, magad jól tudod, hogy a' Frantzia új constitutió szerént, semmi különbség nintsen a' Generál és köz katona közt?*

A' *Genevai* tó mellett sok hidasakat készitettek a' Frantziák, és annyira körül vették a' várost, hogy sem ki, sem bé nem lehet menni hírek nélkül, melly miatt igen nagy drágaság uralkodik a' városban. Ennekfelette a' lakosok is meg hasonlottak egymás közt, égyik és okosabb része azt akarván, hogy a' Helvétusokkal égyütt tarsanak, 's töllok kér enek segítséget és eleséget; másik pedig és elztelenebb része a' Frantziákhoz akarja magát tsatolni. E' két égygymással ellenkező értelem, és hajlandóság miatt, tsak nem mindennap perpatvar, és verekedés támad a' köz nép közt, 's ki tudja végtére is mi lesz belőlök. Januarius hólnapjának vége felé 5 *Genevai* lakosokat gvillotiniroztattak a' Frantziák, azok közül, a' kik hamis assignátákkal, az az, Frantzia

papiros pénzrel, és gabonával kereskedtenek alattomban.

A' *Génuai* Közönséges Társaságnak lakosai sem ígérhetnek magoknak hofzú ideig tartó tsendességet, kiváltképen a' miólta az Anglus hajókra ágyúztanak. — Az Anglus Consul kérdésére: mitsoda indító okból miveltek légyen azt a' *Génuaiak*? azt a' választ adták azon K. Társaságnak előjárói: *Keservesen esik úgymond, ennek a' szabad nemzetnek, hogy a' nemzetek törvénye ellen zárva tartják kikötő helyünket az Ang'usok, és mind ki menő mind bé jövő hajóinkat szorgalmatosan meg vizsgállyák, és az által akadályoztattyák kereskedésünket s. a. t.* Keservesen tapasztalván a' *Génuai* tanáts avagy kórmányszék, hogy az Angliai ministerium egy átallyában el nem akar előbbi feltett tzellyától távozni; hanem mind addig bé zároltatva tartatni *Genuának* kikötő helyét, valamedig vagy égyik, vagy másik részre hajlánd azon társaság: semmi eszközoeket el nem mellöz maga jussainak további fenn tartása véget. Legközelebb azt a' rendelést adta ki, hogy minden hadakozó hajói ki készitessenek, hajós seregei fel fegyverkeztessenek, határai körül úszkálylyanak, söt a' tágas tengerre is ki evedzván a' velek ölzve akadándó hajókat szorossan meg vizsgállyák. Ennekfelette, hogyha ennekutánua valamellyik tengerre fekvő birodalomnak hajói erőszakosan bé akarnának a' Köz Társaságnak kikötő helyébe menni, mindgyárt jel adattasson a' battériákról, 's erőszakkal visszonozzák az erőszakot. Továbbá nagyobb bátorságnak okáért, minden *Génuai* erősségeken elegendő ártilléria és őriző sereg küldettetett, a' nemzeti katonaság pedig szüntelen gyakorollya magát a' fegyverben.

Nagy Britannia.

Febr. 5-dik napján tartatott Parlamentalis ülésben azt a' projectumot tette az alsó háznak,

avagy Parlamentomnak előülője, hogy nemcsak jó, hanem szükséges is volna a' jelenvaló veszedelmes környúlállások közt, Brittanniának szárazon való hadi erejét 60 ezerre szaporítani. *Pith* minister szemeik eleibe terjesztette a' jövő táborozásnak folytatására szükséges hadi költséget, éggyszersmind jelentést tett arról is, hogy ámbár 85 ezer főre határoztatott legyen is meg a' matróssoknak, az az, hajós legényeknek száma: mind azáltal hogyha a' szükség kívánándja, 100 ezer emberre is lehet szaporítani. Az Angliai hadi sereg a' Scótiának védelmezésére rendeltetett regimentekkel éggütt, *úgymond Pith*, 140 ezerből álló, ide nem számlálván az Angliai zsóldba vétetett 30, vagy 40 ezer főre menő idegen sereget. Artilleristáinknak, az az, pattantyús katonáinknak számok is, ha nem többre, bizonyosan reá megyen 6000-re. Következésképen hajós seregünknek tartására e' folyó esztendőben 5 millió 525000 font sterling kívántatik; a' szárazon lévő hadi seregére 6 millió 340000 font sterling; az artillériára 1 millió 345000 font sterling; más hasonló szolgálatra 206000 font sterling; az Ország adósságának esztendei apródonként való kiirtására 200,000 f. st.; külömb-külömb-féle kegyelembeli fizetésre, avagy pensiókra 474000 f. st. — A' tartománybeli fizetésre 350000 f. st.; a' papiros pénznek kevesítésére 5 millió 500000 f. st.; mind öszve 19 millió 940000 f. st. — Ennekfelette, monda továbbá *Pith* minister, szükségesnek lenni itélem a' Status adósságának kissebbitésére, még 200000 f. st. fordítani; 5 millió 500000 f. st. álló papiros pénzt készítettui, és a' fellyebb említett 19 millióra 940000 f. st. menő hadi költséget következő módon szerzettem ki: fekvő jószágból 2 millió; ser taxából 75000; a' fundusok taxájának öregbitéséből 2 millió 197000 f. st.; a' napkeleti Indiai kereskedő társaságtól 500000; költsön fel vejendő pénzből 11 millió; obligációkból, az az, adósság levelekből 3 millió 500000; mind öszve 19 millió 947000 font sterlinget. Azt

sem halgathatom el, *úgymond Pith*, hogy a' közelebb múlt 1793 esztendőben bé jött közönséges jövedelmünk 136000 font sterlingel haladja meg az előbbi 4 esztendőnek jövedelmeit. Utólyára rendkívül való adót vetettem a' téglákra, a' belső és külső lelkes italokra, márvány kövekre, papirosra, procuratoriális actákra, fain üvegekre, és a' kotsi ajtóknak üvegeire. (Tartsuk meg, hogy az Angliai hires szabadság mellett, semmi Európai Birodalomban nem fizetnek annyit, és olly sok féle titulusok alatt a' lakosok, mint N. Britanniában, ugy anynyira, hogy még a' házaknak ablakaira is közönséges adó vagyon vetetve.)

Akárki is könnyen képzelheti, hogy az rendszer és rendkívül való adónak, és a' Status adosságának szaporítása miatt *Pith* miniszternek ellenkező társai is szaporodnak. Januariusnak utolsó napján tartatott ülésben azt javasolta *Sheridán* az alsó Parlamentomnak, hogy számadásra kellene a' Finántz ministert t. i. *Pithet* vonni az általa tétetett sok féle költségekre nézve; mivel, *úgymond Sheridán*, még csak egy fillért sem kell a' jelen való háborúban, és a' nemzetnek mostani nyomorúságos állapotja közt szükségtelenül ki adni. Koránt sem úgy vagyon *úgymond*, a' dolog, a' mint *Pith* miniszter kérkedik, vonatasson csak számadásra, majd fogja tapasztalni a' Parlamentom, hogy a' Status adosságának kevesítéséről tett fényes ígéretei, üres álmodozásoknál egyebek nem vóltanak; nem égy két, hanem sok esztendők kívántatnak arra, míg mi csak arra a' lábra is vissza fogunk állítani, a' mellyen vóltunk a' jelenvaló veszedelmes hadakozás előtt, bátor ma szerezniék is békességet. Sok dolgot mivel ollyat *Pith* miniszter, a' mit ő ugyan maga részéről tsekélységnek lenni tart, de nem tsekélység az adó fizető népre, és a' Státus kints tárára nézve. Nintsen é a' nemzetnek terhére, és az érdemes embereknek bosszúságokra, a' midőn ollyatén személlyeket állit fő hivataloknak vise-

letére, a' kiknek sem érdemek, sem tálentomok nintsen elegendő? a' midőn ollyatén embereknek rendel hóltig való fizetést, nemtsak magoknak, hanem hóltok után maradandó familiájoknak is, a' kik, igazat szólván, semmit nem szolgáltak a' köz jóra? p. o. *Elliot Gilbertnek*, és *Erskine, Johnnak*, a' kik *Tulónba* küldettettek, az elsőnek 1500, a' másodiknak 1300 font sterlingből álló elztendei fizetést, melyet hóltok napjáig meg fognak tartani. Mondja meg nékem akárki is, miként érdemlették ezek ezen nagy fizetést? mitsoda hasznokra vólt *Tulonban* lett küldetések, 's kevés ideig való ott mulatások? — *Tulont* elvezítettük, minekelötte leg kissebb hasznát vehettük volna birásának, az ezeknek rendeltetett fizetés pedig hóltok napjáig meg marad 's a' t.

Ezen napon tartatott gyűlésben az Amériikai Szabad Köz. Társasággal való kereskedés ismét meg erősítetett, a' mint minden elztendőben megszokott erősíteni. — *Hammond* Filadelfiában, az Amériikai K. Társaságnak fő városában, múltató Anglus követ, azt a' jelentést küldötte a' *Londoni* udvarnak, hogy a' Congressusnak kezdetétől fogva keménnyen készülnek az Amériikai szövetséges tartományok; hogy a' fő kórmány széknek parantsolattyára 12 — 36 — 44 ágyús hadakozó hajók készitetnek, és hogy 10 ezer Amérikáusokból álló sereg fog táborba szállani (Congressusnak neveztetik az északi Amériikai K. Társasághoz tartozó égyyesült tartományoknak küldötteiből álló fő kórmány szék, 's ennek elztendőként tartatni szokott közönséges gyűlése).

Fox úr az antiministerialis résznek szájja, többek közt azt mondotta, hogy ő meg nem foghattya, miként diadalmaskodhassanak a' Frantziák annyi szövetséges hatalmasságokon, a' kiknek mind a' tengeren, mind a' szárazon igen nagy hadi erejek vagyon. — *Sheridán* azt tudakozta *Pith* ministertől, mitsoda hasznára legyenek Nagy Britanniának a' zsóldba vétetett Nápolyi hajók, és Sárdiniai 50 ezer főből álló seregek, mellyek

ámbar veszik is fizetéseket a' *Londoni* udvartól, de még ekkorig soha sem vóltanak annyira, s legkissebb könnyebbségekre sem vóltak még eddig a' Brittusoknak.

Hadi Környüállások.

E' folyó hólnapnak 12 dik napját követett éjjel, *Speyerhez* nem messze meg támadták a' Cs. K. hűszárok a' Frantzia lovas ör-állókat, közülök 20 embert és égy tisztet el fogtak, a' többi pedig rész szerént le aprították, rész szerént pedig széllyel üzték. — Tegnapelőtt azt a' kedvetlen hirt hallottuk, hogy rajtok ütöttek a' Frantziák a' Prusszusokon, és 4000 le is vágtak közülök; de mi úgy gondoljuk, hogy ez a' hir égy olly embernek agya velejéből származott költemény, a' ki gyomorból útállya a' Prusszusokat. Sokkal bizonyosabb az a' hir, melly szerént, mind jobban jobban közelitenek a' Prussziai seregek Frantzia Országának határaihoz. Febr. 8-dik napján mind *Türkheimban*, mind egyéb helységekben a' *Leiningi* Grófságnak meg parantsolatott, hogy quártélyt készítsenek, és hogy az ártilleriának könnyebben lejendő vitelére meg jobbitassanak az utak. Az úgy nevezett *Rénusi* armádiának lineája *Neuhof*tól *Speyeren* keresztül *Neustadtig* nyúlik ki, holott vagon a' fő quártélyok is. Tudtára adatván *Möllendorf* Prussziai Feldmarsalnak, hogy a' Frantziák nagy számmal gyűlnek öszve a' *Treviri* választó Fejedelemségnek határai előtt, leg ottan parantsolatot küldött *Köhler* és *Crousatz* Generáloknak, hogy 10 escadron lovassággal, és 4 batallion gyalogsággal masiroznanak oda, és hogyha jó módját látnák, támadnák meg a' Frantziákat, hogyha pedig nem, leg alább segittségére lennének *Blankenstein* Cs. K. Generálnak.

Koburg hertzeg a' *Bétsi* udvari hadi Cancelláriához küldött jelentése szerént, gyakorta nyúg-

hatatlankodtattyák tábori külső vigyázatokon álló seregeinket a' kakasok, kiknek meg zaboláztatásokra a' Császár hufzár regementéből való Oberst Lájtinántot Nagy urat küldötte ki *Kray* Gen. Májor. Jól ismervén ez a' magyar vitéz a' Frantzia heves vért, Febr. 7-dik napját követett éjjel *Puskás* kapitány urat küldötte ki a' külső örré, más részről pedig néhány tsuportokat lesbe állított, parantsólatot adván nékiek, hogy a' midon látándják a' Frantziákat, a' magát vissza vonó ör-állókat üzni, hadják el les helyeiket, és mind hátúl, mind két oldalról tsapjanak az ellenség közzé. Úgy is történt a' dolog, *Puskás* kapitány úr tettevén töllök való félelmét, éggynéhány puska lövés után vissza vont a' commandóját, utánna lódúltak a' Frantziák, nemtsak a' lovasok, hanem még a' gyalogok is, a' kik a' sik mezőre érkeztvén, les helyeikből ki ugrandozott hufzárjaink által környül vétettek, 40 közzülök le vágattattak, sokkal többen meg sebesítettek, 9 dragonyos, 's 2 granatéros el fogattattak, a' többi pedig széllyel üzetett. A' fogságba estek azt vallották, hogy az eleségnek nagy szüksége miatt kéntelenek portára ki jární. A' Császár hufzár regementének ezen történetben jelen volt tífzteit, és köz embereit az éggig magasztalyly *Nagy* Oberstlájtinánt, kinek commandójából éggyetlen éggym ember sem veszett el, sebet is éggynél több nem kapott.

Továbbá jelenti *Koburg* hertzeg még azt is, hogy Febr. 9-dik napján, reggeli 8 órakor négy helyen támadta meg az ellenség *Frölich* Generál Májort, a' ki is *Orchiesben* jelt adván a' lármarra, mingyárt 3 compániával, 1 haubitzával és 1 lovas ágyúval ment *Leloup* vadász seregéből való tífztnek *Burkének* segittségére. Abban a' szempillantásban mentenek *Latour* könnyü lovassái is oda, a' kik éggynéhány minutum alatt 16 Frantziát le aprítottak, 3-at el fogtak, a' többit pedig egész *Frinesig* üzték. Igen ditséri *Wenkheim* F. M. Lájtinánt a' *Leloup* vadász seregenek katonáit, és a'

Latour dragonyosait, nevezetesen *Leloup* fő strázsamestert, mind vitézi bátorságáért, mind előre tett hasznos rendelkezéseiért.

*Heidelberg*ából iratik, hogy a' Gr. *Wurmser* helyére küldetett *Brown* hadi tármester e' folyó hólnapnak 11-dik napján érkezett oda, és hogy mingyárt következő napon *Möllendorf* Feldmarsalhoz ment *Moguntziába*, 16-dikban pedig ismét vissza ment *Heidelbergába*. Gróf *Wurmser* lovas hadi vezér még most is itt múlat, gyakran megjelenik az udvarnál, 's mindenek nagy tisztelettel vagynak itánt. Nevezetesen a' *Bétsi* dámák, ha láttyák a' nevezett Generált az útzán lovgolni, nagy complementumokat tesznek néki, 's fejez kezkenőket nyújtván ki ablakaikon, úgy tapsolnak utánna.

Béts.

Néhai ditsösséges emlékezetű *II JÓSEF* Római Császár, és Magyar 's Cseh Országi király meg halálózásának emlékezetére, múlt szeredán, u. m. ezen hólnapnak 20-dik napján, este vigilia, más nap reggel pedig exequia tartatott az udvari templomban, mellyen mind a' Fels. Császár és Császárné, mind a' Fels. Kolonai választó Fejedelem *Maximilián József* fő hertzeg, és fő hertzeg asszonyok gyász ruhában jelen vóltanak. Mind a' két napon hosszasan vonattattak a' belső és külső városi harangok.

London.

Januar. 31-dikén tartatott gyűlésben 200 ezer font sterlinget ajánlott az alsó Parlamentom a' királynak, a' Szárdinai királlyal szerzett traktájának tellyesithetésére. — Két Frantzia *Jacobi* nusok találtattak múlt hólnapban a' *Covesben* tartzkodó ki költözött Frantziák között, a' kik költött neveket vévén magokra, alattomban hintegete-

ték a' Fr. contsitutióznak veszedelmes konkolyát. Éggyik *Gyenne*, másik *Limerak* nevet adott magának. Mivel senki sem ismérte őket a' Rojalis-ták között, fel sem is vétettek a' Frantzia Ország ellen ki ment szállító hajókra. — *Londonba* vizsza térvén, hamis passus levelet tsináltattak magoknak, 's annak segítsége által akartak tovább menni; hanem gyanúságba esvén, a' kórmány szék parantsolattyára meg fogattattak *Doverben*. Visgálás alá vettetett papirosaikból nyilván ki sült, hogy ők szüntelen leveleztek a' Párisi Jacobinusokkal. — *Cook* kapitány, ama nevezetes *Cook* hajós kapitánynak, a' ki e' földnek kerektségét környül hajókázta, és sok munkái után, *Australiát*, e' világnak ötödik részét fel is találta, a' fia, Jan. utolsó napján útnak indulván a' tengeren, a' kórmányára bizatott katonasággal éggyütt el merült, 's a' tengerbe holt. — *Hood* Admiráltól, a' Britanniai hajó seregnek kórmányozójától levelet kapott Jan. 3-dikán a' ministerium, mellyben azt jelenti, hogy a' közép tengeren támadott szélveszek sok hajóit meg károsították, éggynéhányat el süllyesztették; hogy 800 Szardusokat és sok *Tulónból* ki költözött lakosokat *Onegliában* ki szállított a' szárazra, hogy hajóinak nagy része *Porto Ferrajóba* ment, nem tartván magát a' *Livornói* kikötő helyben tökéletesen bátorságosnak lenni s a. t. *Pith* minister 11 milliom font sterlinget vett fel költsön a' *Londoni* gazdag kereskedőktől és capitálistáktól.

* * *

Tudósítások.

Az uralkodás tudománya (politica) módi tudománya a' mi időnknek. — Minden szegben szugban, valahol ketten härman éggyütt múlatnak, Európának mostani állapottyáról foly az

okoskodás. Az országglást érdeklő okoskodások, az Országok esmérete nélkül, talpkö nélkül szü-
kölködnek, 's az ilyen okoskodókat a' németek
Politische Kannengiessereknek nevezik. Mennyi
haszna légyen ezen kívül az Országok le irásának
(Statisticának) ki ki naponként tapasztalhatja, hosz-
szan azért annak ditséretére ki terjeszkedni szük-
ségtelennek tartom: a' dologhoz értők tudják, mit
foglalt magában, tudják mire lehet hasznát venni.
Nemzetünknek szükségét ebben is, mint egyéb
tudományokban látván, magamat egy illy tzimű
könyvnek írására tökélettem el: *Az Európai ne-
vezetesebb Országoknak le írása.* A' könyv, 1 ben
egy rövid közönséges bevezetést foglal magá-
ban, mellyben mind azon dolgok, melyekről az
Ország esmérő (Statisticus) tudakozódik, termé-
szeti rendel meg magyaráztatnak. Ez nagyobb
részént a' nagy híré *Schlötzer* Nagy Britanniai Ta-
nátsos, és *Göttingai* Professzornak gondolattjai,
és elő adása szerént készült. 2. szor Ezen kívül
elől jön az első kötetben Nagy Britannia és Hi-
bernia, Szövetséges Belgyiom, Dánia, Svétzia,
és Orosz, 's a' másodikban Pruszia, Austria, Ma-
gyar, Török, Neápolis, Spanyól, Portugallia,
és Frantzia Országoknak le írása. — A' ki tudja
miben áll az Országok le írása (Statistica), nem
fog ezen könyvben sem történetek, sem föld le
írását várni, hanem az Országok mostani álla-
pottyokra, azoknak népeikre, földjökre, és kór-
mányozásokra nézve való le rajzolását. Ha né-
met és nyelveken irt illyes könyveket meg tekén-
tünk, kevesekben találjuk mind ezen Országokat
együtt le írva. Most a' dolognak nehéz vólta,
's kiváltképen a' használható híreknek szüksége
a' munkákat tökéletességre vinni ritkán engedte.
En tellyes szorgalmatosságot ezen munkának
tökéletesítésére fogom fordítani; 's bizom azon
kívül hazánk nagy érdemű Tudósaiban, hogy se-
gedelmeket, kivált édes hazánkra nézve, tolem
meg nem fogják vonni. Hogy pedig a' nyomtat-
ványoknak számában tudjam magamat mihez tar-

tani, kérem méltóztassanak azok, a' kik ezen könyvet magoknak meg szerezni szándékoznak, neveiket hozzám bé küldeni, az árrát (melly kötet számta égy forintnál töbre nehezen fog menni) csak akkor méltóztassanak le tenni, mikor a' koteteket veszik. A' kik betses neveik al-írásával meg akarják erántam való bizodalmodkat mutatni, méltóztassanak magokat e' következendő N. érd. hazánkfiaknál jelenteni, a' kiknek fáradságokért a' tizenegyedik nyomtatványt szíves köszönetemmel égyütt meg adoi kötelességemnek fogom tartani, 's reményilem ök is meg teszik a' hazafiúságnak, és barátságának ezen áldozatot.

Bétsben, a' Magyar Hírmondónál, a' Magyar Kurirnál, a' Magyar Merkuriusnál, és T. N. Engel Krisztián úrnál. Budán T. N. Versegi Ferentz úrnál. Debretzenben T. T. Szilágyi Sámuel Prof. úrnál. Győrött T. T. Matyás Evang. Préd. úrnál, és T. T. Révay Miklós Prof. úrnál. Kassán T. N. Batsányi János, és T. N. Kazinczy Ferentz uraknál. Késmárkon T. T. Potkonitzky Prof. úrnál. Kolosvárott T. T. Szendrey Veres Dávid úrnál. Komáromban T. T. Szopori Nagy Pál Evang. Préd. úrnál. Lötsén T. T. Liedemann Márton Rect. úrnál. Nagy Bányán T. T. Konert István úrnál. Palotán T. T. Hrabovszky György Evang. Prédikátor úrnál. Pesten T. T. Schvartner Prof. úrnál, és T. N. Hadusfalvi Spielenberg Pál úrnál. Posonyban T. T. Fábrí Pofessor és Biermann Sámuel Cánd. úrnál. Rosnyón T. T. Revitzky Rector úrnál. Sáros Patakon T. T. Szabó Dávid úrnál. Sopronyban T. T. Wietoris Jónathán, és Rajts Péter Prof. uraknál. Szamos Vásárhelyt T. N. Dózsa Gergely Prof. úrnál. Szász Városon T. T. Herepei János Préd. úrnál.

Az al írásnak határ napja a' jövő 1794-dik esztendői Májusnak vége fog lenni: akkor, ha csak felettébb kevesen nem fognak lenni az al

írók, el kezdődik reményilem nyomtattatása is. Magam a' hozzám utasítandó bétses leveleket franco illy fel irás alatt kérem ki. *T. N. Németh László úrnak. p. Szombathely Rába-Kovátsin.*

Németh László.

Tudósítás leány gyermekek neveléséről.

Az Alsó Austriai Ts. K. fő kormány-széknek engedelmével, itt Bétsben egy privat-háznál leány gyermekek vétetnek fel szállásra, kosztra és ruházatra. Hol azok tanítatnak az oskolai szükséges dolgokra, strimpfli kötésre, varrásra, himvarrásra, varrással való bélyegzésre, az úgy nevezett mársánd módi, és mindenféle szép fejeznépi munkákra. Dintuchnak, Muselinnek, és a' Slájernek tisztításokra. Magok ruházatjoknak 's a' válzon kesztyüknek tsinalására és izabására. Azután németül, olaszúl, frantziáúl, 's ha kívánatlik, magyarul, tántzolni, clavirozni, és a' mi leg szükségesebb, főzni. — Ez iránt lehet bővebben tudakozódni itt *Bétsben* Jósef várossában, vagy irni is az említett nyelveken illyen Titulus és Adress alatt: *A Madame Madame de Weller, wohnhaft in der Josephstadt, in der Langen-Gasse Nro 30. im 1-ten Stock Nro 19.*